

ZAGROŻENIA ZDROWIA PUBLICZNEGO

WYBRANE ZAGADNIENIA

redakcja naukowa

Andrzej Denys

ABC

a Wolters Kluwer business

ZAGROŻENIA ZDROWIA PUBLICZNEGO

WYBRANE ZAGADNIENIA

redakcja naukowa
Andrzej Denys

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

ABC

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2014

Stan prawny na 15 kwietnia 2014 r.

Recenzent

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Buczyński

Wydawca

Izabella Małeczka

Redaktor prowadzący

Joanna Cybulska

Łamanie

Wolters Kluwer

Projekt graficzny okładki i stron tytułowych

Maciej Sadowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ

Więcej na www.legalnakultura.pl

POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer SA, 2014

ISBN: 978-83-264-3251-4

Wydane przez:

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Przedmowa	13
Rozdział I	
Problemy zdrowia Polaków w trzecim tysiącleciu (Andrzej Denys)	15
1. Dane ogólne	15
2. Podeszły wiek	16
3. Niepełnosprawność	17
4. Styl życia	18
5. Zagrożenia cywilizacyjne	19
6. Uwarunkowania sytuacji zdrowotnej Polaków	21
Piśmiennictwo	22
Rozdział II	
Zagrożenia dla zdrowia związane z rozwojem współczesnej cywilizacji (Andrzej Denys, Czesław Marmura)	24
1. Uwagi wstępne	24
2. Ekologia człowieka	24
3. Zanieczyszczenia wody, powietrza, gleby	26
4. Znaczenie tworzyw sztucznych	27
5. Biomonitoring	28
6. Katastrofy ekologiczne	28
7. Zanieczyszczenia środowiska	28
8. Edukacja ekologiczna	29
9. Bezpieczeństwo zdrowotne	30
Piśmiennictwo	35
Rozdział III	
Starość nie jest chorobą (Robert Błaszczak, Anna Cieślak-Skubel, Tomasz Kostka)	37
Piśmiennictwo	45
Rozdział IV	
Odżywianie osób starszych (Małgorzata Pięłowska, Tomasz Kostka)	47
1. Uwagi wstępne	47
2. Ocena stanu odżywienia	47
2.1. Metody antropometryczne	48

2.2. Inne stosowane metody	49
3. Otyłość	50
4. Niedożywienie białkowo-energetyczne osób starszych	54
5. Ogólne wskazówki dotyczące żywienia osób starszych	60
Piśmiennictwo	61

Rozdział V

Choroby zakaźne (Andrzej Szkaradkiewicz, Tomasz M. Karpiński)

1. Choroby zakaźne - ich zwalczanie i profilaktyka	64
2. Wykaz zakażeń i chorób zakaźnych wg ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi	66
3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego	66
3.1. Odra	67
3.2. Ospa wietrzna	67
3.3. Różyczka	68
3.4. Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka)	68
3.5. Krztusiec	69
4. Wybrane wirusowe zapalenia wątroby (<i>Hepatitis</i>)	69
4.1. WZW B (HBV)	69
4.2. WZW C (HCV)	70
5. Wybrane choroby przenoszone drogą płciową	70
5.1. Rzeżączka	70
5.2. Kiła	70
5.3. Chlamydia	71
5.4. Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)	71
6. Gruźlica	72
7. Nowe patogeny człowieka	72
Piśmiennictwo	74

Rozdział VI

HIV/AIDS (Andrzej Szkaradkiewicz, Tomasz M. Karpiński)

1. Uwagi wstępne	79
2. Epidemiologia	79
3. Klasyfikacja filogenetyczna HIV	81
4. Budowa wirusa HIV	82
5. Patomechanizm zakażenia wirusem HIV	84
6. Przebieg zakażenia HIV	86
7. Profilaktyka	88
8. Terapia	89
Piśmiennictwo	91

Rozdział VII

Środowiskowe uwarunkowania rozwoju chorób cywilizacyjnych

1. Choroby układu krążenia (Dariusz Moczulski)	96
1.1. Wstęp	96
1.2. Palenie papierosów	97
1.3. Nadmierne spożycie soli	97

1.4. Dieta bogata w tłuszcze zwierzęce i substancje wysokokaloryczne	98
1.5. Spożycie alkoholu	98
1.6. Nadwaga i otyłość	98
1.7. Aktywność fizyczna	99
Piśmiennictwo	99
2. Choroby nowotworowe (Marian Brocki)	100
2.1. Uwagi wstępne	100
2.2. Etapy rozwoju nowotworów złośliwych	101
2.3. Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce	102
2.4. Klasyfikacja nowotworów złośliwych	105
Piśmiennictwo	106
3. Otyłość i cukrzyca (Dariusz Moczulski)	106
3.1. Wstęp	106
3.2. Wpływ nadwagi i otyłości na ryzyko wystąpienia cukrzycy typu 2	107
3.3. Wpływ diety na masę ciała i ryzyko wystąpienia cukrzycy typu 2	107
3.4. Wpływ aktywności fizycznej na masę ciała i ryzyko wystąpienia cukrzycy	108
3.5. Badania interwencyjne	108
Piśmiennictwo	109
4. Wypadki, urazy, zatrucia (Marian Brocki)	110
Piśmiennictwo	118
5. Choroba zwyrodnieniowa stawów (Paweł Denys)	118
5.1. Wiadomości ogólne	118
5.2. Otyłość	120
5.3. Starość	120
5.4. Leczenie	121
5.5. Fizjoterapia i rehabilitacja	125
5.6. Opis modeli eksperymentalnych	126
5.7. Podsumowanie	128
Piśmiennictwo	129
6. Zaburzenia psychiczne (Zbigniew Tokarski)	133
6.1. Uwagi wstępne	133
6.2. Krótka charakterystyka najczęściej występujących zaburzeń psychicznych	136
6.3. Uzależnienie od alkoholu	141
6.4. Uzależnienie od narkotyków	143
6.5. Uzależnienie od leków	144
6.6. Podział substancji psychoaktywnej pod względem działania na organizm	145
6.7. Konsekwencje przyjmowania substancji psychoaktywnych	146
Piśmiennictwo	148
7. Wybrane czynniki ryzyka a styl życia (Zbigniew Tokarski)	150
7.1. Uwagi wstępne	150
7.2. Nadciśnienie tętnicze	151
7.3. Otyłość i nadwaga	157

7.4. Zaburzenia towarzyszące otyłości	161
7.5. Cukrzyca	166
Piśmiennictwo	173
Rozdział VIII	
Zakażenia w opiece zdrowotnej (Jacek Michalak)	175
Piśmiennictwo	181
Rozdział IX	
Genetyka drobnoustrojów, znaczenie zmian dla zdrowia człowieka (Monika Łysakowska)	183
1. Uwagi wstępne	183
2. Budowa genomu bakteryjnego i jego zmienność	185
3. Mechanizmy transferu genów u bakterii	186
4. Modyfikacje genetyczne bakterii	191
5. Wykorzystanie metod inżynierii genetycznej	192
6. Podsumowanie	200
Piśmiennictwo	200
Rozdział X	
Terroryzm – zagrożenia w Polsce (Andrzej Denys)	207
Piśmiennictwo	213
Rozdział XI	
Bezpieczny dom (Monika Bigos)	215
1. Uwagi wstępne	215
2. Gronkowcowe zatrucia pokarmowe	216
3. Zakażenia wywołane przez pałeczki jelitowe	217
4. Zakażenia wywołane przez <i>Campylobacter</i> sp. i <i>Helicobacter</i> sp.	218
5. Zatrucia pokarmowe wywołane przez <i>Listeria</i> sp.	219
6. Zatrucia pokarmowe wywołane przez bakterie sporujące	219
7. Wirusy zakażające przewód pokarmowy	221
8. Zatrucia mykotoksynami	222
9. Regulacje prawne	223
10. Zachowania i procesy krytyczne dla rozwoju <i>enterogastritis</i> w środowisku domowym	224
11. Znaczenie higieny rąk	227
12. Podsumowanie	228
Piśmiennictwo	229
Rozdział XII	
Szczepienia ochronne, preparaty immunostymulujące (Monika Bigos) ...	235
1. Uwagi wstępne	235
2. Rozwój badań	236
3. Rodzaje szczepionek	237
4. Efektywność szczepień ochronnych, podstawy prawne	238
5. Powikłania poszczepienne	239
6. Bezpieczeństwo szczepień	240
7. Problem krztuśca	241

8. Grypa	241
9. Gruźlica	242
10. HIV	242
11. HCV	244
12. Lekooporne patogeny bakteryjne	245
13. Gorączka krwotoczna	246
14. Malaria	246
15. Mycoses	246
16. Choroba meningokokowa	246
17. Szczepionki nieswoiste	247
18. Podsumowanie	248
Piśmiennictwo	249

Rozdział XIII

Aktywność fizyczna a zdrowie człowieka (Jan Błaszczyk)	256
1. Zdrowie człowieka	256
2. Aktywność ruchowa	260
3. Energetyka wysiłków fizycznych	262
4. Wpływ wysiłku fizycznego na układ sercowo-naczyniowy	267
5. Wpływ aktywności ruchowej na układ oddechowy	270
6. Zmiany zachodzące w innych układach i narządach pod wpływem wysiłku fizycznego	271
7. Zmiany w układzie endokrynnym podczas wysiłków fizycznych	272
8. Korzyści dla organizmu człowieka wynikające z regularnej aktywności fizycznej	273
Piśmiennictwo	274

Rozdział XIV

Edukacja zdrowotna, terapia, promocja zdrowia i prewencja (Jacek Michalak)	276
Piśmiennictwo	288

Rozdział XV

Aktywność ludzi w podeszłym wieku (Czesław Marmura)	290
1. Uwagi wstępne	290
2. Refleksja o senioralnej polityce społecznej	292
3. Zdrowie i aktywne starzenie się	295
4. Aktywność fizyczna, intelektualna i społeczna w podeszłym wieku	299
5. Podsumowanie	303
Piśmiennictwo	304

Rozdział XVI

Strategia, zagrożenia, organizacja, polityka (Jacek Michalak)	306
Piśmiennictwo	316
Autorzy	319

Wykaz skrótów

Terminy medyczne

AIDS (aquired immunodeficiency syndrom)	- zespół nabytego niedoboru odporności
AZT (azidothymidine)	- azidotymidyna
BCG (bacille Calmette-Guérin vaccine)	- szczepionka BCG
BSE (bovine spongiform encephalopathy)	- gąbczasta encefalopatia bydła/ choroba szalonych krów
CA-MRSA (community-acquired MRSA)	- pozaszpitalne zakażenie MRSA
CAP (community-acquired pneumonia)	- pozaszpitalne zapalenie płuc
CFU (colony forming unit)	- jednostka tworząca kolonię
CMV (cytomegalovirus)	- wirus cytomegalii
CN (congenital neutropenia)	- wrodzona neutropenia
CoNS (coagulase negative staphylococci)	- gronkowce koagulazoujemne
CVID (common variable immunodeficiency)	- pospolity zmienny niedobór odporności
DC (dendritic cells)	- komórki dendrytyczne
DTH (delayed-type hypersensitivity)	- nadwrażliwość typu późnego
EBM (evidence-based medicine)	- medycyna oparta na faktach
EBV (Epstein-Barr Virus)	- wirus Epsteina-Barra
ELISA (enzyme-linked immunosorbent assay)	- odczyn immunoenzymatyczny
ESBL (extended spectrum beta-laktamases)	- beta-laktamazy o poszerzonym zakresie działania
HAI (healthcare-associated infection, hospital acquired infections)	- zakażenie szpitalne
HA-MRSA (hospital-acquired MRSA)	- szpitalne zakażenie MRSA
HAP (hospital-acquired pneumonia)	- szpitalne zapalenie płuc
HAV (hepatitis A virus)	- wirus zapalenia wątroby typu A
HBV (hepatitis B virus)	- wirus zapalenia wątroby typu B
HCV (hepatitis C virus)	- wirus zapalenia wątroby typu C
HHV (human herpesvirus)	- ludzki herpeswirus typu 1
HIV (human immunodeficiency virus)	- ludzki wirus nabytego niedoboru odporności
HSV (herpes simplex virus)	- wirus opryszczki pospolitej
ICD (International Classification of Diseases)	- Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób

IFN	- interferon
IgA-M	- immunoglobuliny A-M
IL	- interleukina
INF-gamma	- interferon gamma
MRSA (methicillin-resistant S.aureus)	- metycylooporny S. aureus
OUN	- ośrodkowy układ nerwowy
RCT (randomized controlled trial)	- randomizowane badania kontrolne
SARS (severe acute respiratory syndrom)	- zespół ostrej ciężkiej niewydolności oddechowej
STD (sexually transmitted disease)	- choroby przenoszone drogą płciową

Instytucje

AOTM	- Agencja Oceny Technologii Medycznych
NFZ	- Narodowy Fundusz Zdrowia
NIZP	- Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego
PTZS	- Polskie Towarzystwo Zakażeń Szpitalnych
PZH	- Państwowy Zakład Higieny
WHO (World Health Organization)	- Światowa Organizacja Zdrowia

Przedmowa

Dyskusje na temat realizacji bieżących potrzeb leczniczych, a także debaty polityczne nad reformami wprowadzanymi w ochronie zdrowia towarzyszą nam na co dzień. Już dziś jednak należy poważnie zastanowić się nad przyszłymi problemami zdrowotnymi oraz nad zadaniami, jakie te problemy stawiają przed państwem i prywatną ochroną zdrowia.

Analizując trendy rozwojowe w zakresie demografii, zdrowia, zapadalności i umieralności oraz zagrożeń środowiskowych, widać wyraźnie, z jakimi zjawiskami społecznymi i medycznymi będziemy mieć do czynienia. Należą do nich:

- 1) wydłużenie średniej długości życia i starzenie się populacji, które stwarzają problemy geriatryczne dla opieki społecznej; istnieje w związku z tym potrzeba szerzenia wiedzy na temat starości;
- 2) wzrost liczby osób niepełnosprawnych (w następstwie wypadków przy pracy) oraz wady genetyczne. Dane statystyczne wskazują, że liczba osób niepełnosprawnych rośnie, szczególnie dotyczy to ludności wiejskiej;
- 3) spadek rodności kobiet i przyrostu naturalnego stwarza problem z odtworzeniem populacji, pośrednio także problemy ekonomiczne; sytuację dodatkowo komplikuje znaczny wzrost przyrostu naturalnego w innych krajach;
- 4) nasilenie się społecznych patologii, takich jak: narkomania, alkoholizm, niktynizm, wzrost liczby samobójstw i zjawiska prostytucji;
- 5) wysoki odsetek chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, urazów, wypadków oraz zatruc wśród przyczyn umieralności.

Zjawiska te, w połączeniu z rozpoznaniem sytuacji, leczeniem chorób, profilaktyką i promocją zdrowia, stanowią istotne wyzwania, stawiając przed jednostkami ochrony zdrowia także ważne zadania do spełnienia.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno administracja państwowa, samorządowa, jak i instytucje ochrony zdrowia przy rozpatrywaniu spraw bieżących muszą brać pod uwagę trendy zdrowotne w nadchodzących latach.

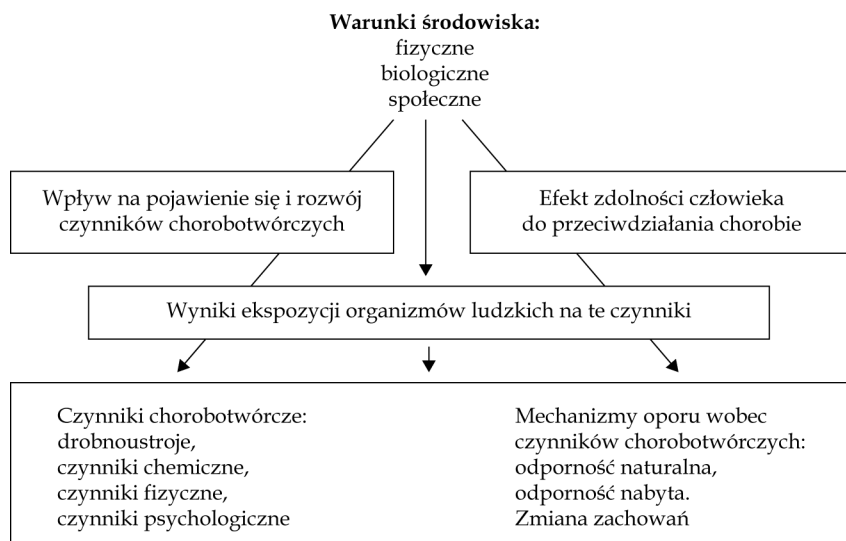
Andrzej Denys

Łódź, wrzesień 2013 r.

Problemy zdrowia Polaków w trzecim tysiącleciu (Andrzej Denys)

1. Dane ogólne

Choroba jest wynikiem zaburzonych relacji między organizmem ludzkim, czynnikami patogennymi i środowiskiem. Jest to układ dynamiczny. Zapobieganie chorobom i minimalizowanie ich skutków polega na przywracaniu równowagi między tymi czynnikami z uwzględnieniem przede wszystkim znaczenia zdrowia populacji. Niemalże znaczenie mają także czynniki ekonomiczne [4].

Strategie postępowania obejmują:

- 1) postępowanie wobec czynników chorobotwórczych,
- 2) postępowanie wobec środowiska,
- 3) postępowanie wobec ludzi.

Ad 1

Czynniki chorobotwórcze muszą być jak najszybciej zidentyfikowane w celu ich eliminacji – zniszczenia źródeł niebezpieczeństw. Na przykład, zaprzestanie użycia azbestu jako materiału izolacyjnego zredukowało występowanie nowotworu (mesothelioma), podobnie nadzór nad gruźlicą byłaby spowodował w znacznym stopniu ograniczenie tej choroby.

Ad 2

Dotyczy czynników ogólnych, takich jak standardy mieszkaniowe, odżywianie, środowisko pracy, czystość wody, gospodarka odpadami oraz kontrola zanieczyszczeń środowiska. Istotne jest stworzenie barier między środowiskowymi czynnikami szkodliwymi a ludźmi. Przykładem jest przeciwdziałanie zakażeniom układu pokarmowego poprzez zachowanie właściwych warunków higieny produkcji żywności, eliminację czynników przenoszenia (np. komary), zaś bezpieczne metody produkcji dóbr materialnych zabezpieczają przed wypadkami.

Ad 3

Obejmuje stymulację ogólnej odporności poprzez immunizację i właściwe odżywianie, modyfikację zachowań np. poprzez popularyzację zdrowego stylu życia bez palenia papierosów, nadużywania alkoholu, stosowanie właściwej diety, unikanie otyłości oraz uprawianie ćwiczeń fizycznych.

Istotne jest prowadzenie badań przesiewowych w grupach ryzyka, np. mierzenie ciśnienia krwi, wykonywanie mammografii czy testów tuberkulinowych.

2. Podeszły wiek

Współczesne społeczeństwo należy do starzejących się [6]. Starość jest genetycznie zaprogramowanym procesem, ewolucja dba o nas wyłącznie do momentu wydania na świat potomstwa i odchowania go, mniej więcej do pięćdziesiątki, potem „lądujemy na śmietniku ewolucji”.

Należy podkreślić, że:

- starzenie się jest wynikiem nagromadzenia się najrozmaitszych błędów prowadzących do zużycia organizmu;
- starzenie się to nieuchronny proces, zachodzący nawet przy optymalnej eksploatacji organizmu, proces, którego przebiegiem kierują geny.

Można spróbować czegoś istotnego – poprawy jakości zmierzchu życia. Organizm starego człowieka jest osłabiony, prawie zawsze pada ofiarą jakiejś choroby. Starzy ludzie chorują, ponieważ są starzy, i dlatego umierają.

Transformacja, która rozpoczęła się w Polsce w 1989 r., wpłynęła na powstanie mocno zróżnicowanego społeczeństwa, powodując biedę jednych i bogactwo drugich. Wpływa to, między innymi, na nierówny dostęp do opieki zdrowotnej, także na wskaźniki zapadalności i umieralności na choroby cywilizacyjne. Wykształcenie i dochód determinują postawy i zachowania zdrowotne. Wśród ludzi najmniej zamożnych nie spostrzega się prawie żadnych postaw prozdrowotnych. Wykształcenie wyraźnie koreluje ze zdrowiem [13].

Długość życia Polaków wzrasta, jednakże jest krótsze od długości życia statystycznego Europejczyka o 4 lata [2]. Znaczenie wykształcenia dla aktywności intelektualnej i fizycznej osób starszych potwierdziły badania wśród słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Osoby z wykształceniem podstawowym zdecydowanie częściej określały swój stan zdrowia jako zły [11].

Znaleziono korelację statystyczną między poziomem aktywności a samooceną zdrowia [7] – aktywność ruchowa jest silnie działającym czynnikiem wpływającym na samoocenę zdrowia. Wiek ogranicza aktywność ruchową, granica dla kobiet to 60 lat dla aktywności zawodowej, a 70 lat dla ogólnej aktywności. Choroba niedokrwienna serca obniża poziom mobilności, aktywności funkcjonalnej oraz subiektywnej oceny stanu zdrowia [16].

Analiza wiedzy na temat palenia tytoniu wśród osób w starszym wieku wskazuje na istotny wpływ palenia na ocenę stanu zdrowia w aspekcie fizycznym, psychospołecznym oraz ogólnych odczuć pacjentów związanych ze zdrowiem [10].

Wykazano zależność między stanem funkcjonalnym organizmu pacjenta a miejscem, z którego pacjent został przyjęty do Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego. Wskazuje to na istotne znaczenie czynników socjodemograficznych [8].

W diecie osób starszych stwierdzono nadmierne spożycie tłuszczów ogółem, przy średniej wartości energetycznej diety w granicach norm żywienia, niedostateczne było spożycie witamin z grupy B [15].

Szybki rozwój cywilizacji powoduje wydłużenie średniej długości życia. Jednak osoby podatne na otyłość, łatwo ulegające nałogom, stają się ofiarami postępu. Długość ich życia skraca się w stosunku do reszty społeczeństwa. Cały personel ochrony zdrowia styka się coraz częściej z problemami leczenia i pielęgnowania ludzi starych. Koniecznym staje się dostosowanie struktury ochrony zdrowia do potrzeb ludzi w wieku podeszłym.

Jan Paweł II w swym przemówieniu *O szacunek dla ludzi w podeszłym wieku* (z dnia 31 października 1998 r.) wyraził to słowami: „Osobną uwagę należy poświęcić także opiece socjalno-zdrowotnej i rehabilitacyjnej, która często okazuje się konieczna. Postęp techniki w dziedzinie ochrony zdrowia przedłuża życie, ale nie zawsze podnosi jego jakość. Należy kształtować takie systemy opieki, które na pierwszym miejscu stawiają godność człowieka starszego i pomagają mu w miarę możliwości zachować poczucie własnej wartości, aby nie doszło do sytuacji, w której poczuje się bezużytecznym ciężarem i będzie pragnął lub wręcz domagał się śmierci”.

3. Niepełnosprawność

Ograniczenie zagrożeń niepełnosprawnością jest zagadnieniem globalnym, w Polsce co siódma osoba jest niepełnosprawna [5]. Jest to związane z wypadkami komunikacyjnymi, wypadkami przy pracy oraz wadami wrodzonymi.

Najbardziej dogodnym miejscem realizacji promocji zdrowia okazały się zakłady pracy. „Człowiek nie powinien być pozbawiony błogosławieństwa pracy na skutek wypadku czy choroby. Inwalidzi nie chcą być ciężarem dla społec-

Andrzej Denys – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk medycznych, nauczyciel akademicki; specjalista w zakresie mikrobiologii lekarskiej, wirusologii, zdrowia publicznego i promocji zdrowia, ponadto prowadzi wykłady z zakresu bioterroryzmu; autor i współautor wielu publikacji naukowych z tych dziedzin; wieloletni pracownik Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, współpracuje także z Uniwersyte-tem Medycznym w Łodzi i Uniwersyteciem Medycznym w Poznaniu.

■ Opracowanie stanowi pogłębioną analizę problematyki zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa zdrowotnego poprzez omówienie szeregu zagrożeń zdrowotnych oraz skutecznych metod przeciwdziałania im. W książce przedstawiono zagadnienia dotyczące wpływu cywilizacji na zdrowie ludzi, środowiskowych uwarunkowań rozwoju chorób cywilizacyjnych, problemów starzejącego się społeczeństwa oraz edukacji i promocji zdrowia. Autorzy skupili się także na najważniejszych kwestiach demograficzno-społecznych, takich jak:

- długość życia i umieralność Polaków,
- chorobowość podlegająca hospitalizacji,
- obciążenia nowotworami złośliwymi w Polsce,
- zaburzenia psychiczne,
- zachorowania na choroby zakaźne,
- zagrożenia środowiskowe,
- czynniki ryzyka związane ze stylem życia.

■ Publikacja skierowana jest do menedżerów oraz pracowników podmiotów leczniczych, szczególnie działów gospodarki kadrami, finansowych i księgowych. Powinna również zainteresować pracowników administracji samorządowej i rządowej szczebla centralnego, a także nauczycieli akademickich i studentów kierunków medycznych oraz humanistycznych.

ISBN 978-83-264-3251-4

9 788326 432514

Cena 69 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

9788326432514 W01P01